

שבישל אבל קרא וסילקא וכרוב בהם שטובים מבושלים יותר מחיים כשהם חיים מברך שהכל ולאחר בישולם בורא פרי האדמה ותומי (פירוש שומים) וכרתי (פירוש פורטו נלע"ו) כשהם חיים בורא פרי האדמה לאחר שבישלם שהכל: הגה דמתעני נשמו לגריעותא ואפילו נשלו עם נטר ונשתמו

בף החיים

ושהחיינו, מפני שהם מתוקים ורוב בני אדם אוכלים אותם שם כשהם חיים ונטעי להו אדעתא דהכי:

(ט) שם. ותומי וכרתי וכו'. ודע דבענין תומי וכרתי רבו הדעות, דכתב הטור בשם הגאונים כשהם חיים שהכל ולאחר בישולם פרי האדמה, אבל בשם התוספות כתב להיפך כשהם חיים פרי האדמה ולאחר בישולם שהכל, וכן פסק בשלחן ערוך. והב"ח פסק כיון דאיכא פלוגתא בין חייך בין מבושלין לא יברך עליהן אלא שהכל יעו"ש. והט"ז ס"ק ב' לחלק יצא בין השומין ובצלים, דכשעדיין לא הזקינו שראויין לאוכלן חיים בלא פת מברך עליהם פרי האדמה, אבל כשהזקינו שאינם ראויין לאוכלן חיים בלא פת האוכלן חיים שהכל ומבושלין פרי האדמה יעו"ש. ואפשר שזה תלוי כפי המקומות ויש מקומות שנאכלין אצלם קודם שהזקינו בלא דחק ועל כן כתב לברך עליהם פרי האדמה, אבל במקומנו לא ראינו מי שאוכל שום ובצל בלא פת אף על פי כשעדיין לא הזקינו מפני שאין נאכלין בלא פת כי אם על ידי הדחק, ועל כן מי שאוכל אותם בלא פת אין לברך אלא שהכל, אבל כשהזקינו אין לברך עליהם כלל מפני שהם חדין ועפוצים הרבה ודומה למה שכתוב סימן ר"ב סוף סעיף ב' יעו"ש. אבל כשהם מבושלים על השומים יש לברך שהכל משום דאיכא פלוגתא וקיימא לן ספק ברכות להקל, ועוד דעינינו רואות דבבשול במים לבדו משתנה לגריעותא ומה שהוא משביח הוא על ידי הבשר וזה לא חשוב שבח כמו שכתב מור"ם ז"ל, אבל על הבצלים יש לברך פרי האדמה משום שהם משתנים למעליותא. ועל הכרתי כשהם חיים המנהג לברך פרי האדמה כפסק השלחן ערוך, וכשהם מבושלים יש לברך שהכל כפסק השלחן ערוך, ועוד משום דקיימא לן ספק ברכות להקל, וגם דמשתנים לגריעותא כידוע. מיהו אם כבשם בחומץ או מלח נראה דמברך עליהם פרי האדמה בין בשומים בין בכרתי כיון שמשתנים למעליותא וכמו שנכתוב באות שאחר זה יעו"ש. וכל זה לכתחלה אבל בדיעבד אם

של"ה שם דף צ"ד ע"א. מיהו המגן אברהם ס"ק ג' כתב כשהן טובים חיים אף על פי שהן יותר טובים כשהן מבושלים מברך חיים פרי האדמה יעו"ש. והיינו אם רוב בני אדם אוכלים אותם חיים וכמו שכתבנו לעיל סימן ר"ב אות ח"ף יעו"ש, וכן כתב אשל אברהם בזה הסימן אות ג', רבינו זלמן אות א':

(ו) שם. אבל קרא וסילקא וכרוב וכו'. ואם הוא כבוש ראוי לאוכלו חי ומברך פרי האדמה. של"ה שם. והביאו מגן אברהם ס"ק ב'. וכן כתב הט"ז ס"ק א'. וכן כתב בשלחן ערוך לקמן סוף סימן זה גבי לפת. וכתב שם המגן אברהם דמשמע בגמרא דמליח דינו כמבושל לענין זה וחזינן גם כן שהוא טוב יותר כשהוא מליח עכ"ל. וכן כתב ה"ר זלמן אות ג':

(ז) ודע דשיעור כבוש ומליח של כאן אינו תלוי כמו לענין איסורין במעת לעת או עד שיתנו על האור וירתיח כמ"ש ביורה דעה סימן ק"ד וק"ה, אלא הכא בשנוייא תליא מילתא ועד שישתנה טעמו ממה שהיה והיה טוב למאכל אז מברכין עליו ברכה הראויה לו. ופעמים בא בארוכה ופעמים בקצרה, דהיינו כשעושין סלאט"ה שמחתיכין את הפרי ונותנין עליו מלח ומעצרין אותו ונותנין עליו חומץ או הוא תיכף כמו חצי שעה ישתנה טעמו שמחמת שמלחו אותו ועצרו אותו הוא מקבל תיכף טעם החומץ ומשתנה טעמו, אבל כשנותנין הפרי לתוך המי מלח או לתוך החומץ כמו שהוא אז ימשך שנים או שלשה ימים עד שיתבשל וישתנה טעמו כידוע בחוש הראות:

(ח) שם. וכרוב וכו'. ודע שיש שני מיני כרוב, דאלו הקטנים הנמצאים אצלנו בירושלים ת"ר ובקין ובחורף יהיו אלו אינם ראויים לאכילה חיים ולא נטעי להו אלא אדעתא לבשלם, וזה המין הרוצה לאוכלו חיים אינו מברך אלא שהכל ומבושלים בלא תוך סעודה פרי האדמה. אבל אותם הכרוב המביאים בימות החורף המגדל עלין רבים וגדולים נוהגין בכל ארץ בכל ואגפיה לברך עליהם כשהם חיים פרי האדמה